

NORGES HØYESTERETT

Den 25. februar 2016 ble det med hjemmel i straffeprosessloven § 54 holdt rettsmøte i Høyesterett.

Dommer: Bergljot Webster

Til behandling forelå:

HR-2016-00458-F, (sak nr. 2015/1246), straffesak, anke over dom:

I.

Den offentlige påtalemyndighet

mot

A

(advokat Lars Christian Sunde)

II.

Den offentlige påtalemyndighet

mot

B

(advokat Mette-Julie Sundby)

Det ble avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder krav om erstatning for utgifter til forsvar og reiseutgifter etter frifinnelse, jf. straffeprosessloven § 438.
- (2) Ved Hedmarken tingretts dom 30. april 2014, ble A og B dømt for overtredelse av ligningsloven § 12-2 nr. 1 og 2, jf. § 12-1 nr. 1 bokstav b, regnskapsloven § 8-5 første ledd annet straffalternativ og bokføringsloven § 15 første ledd annet straffalternativ. B ble i tillegg dømt for overtredelse av straffeloven 1902 § 275 første og annet ledd, jf. § 276 og folketrygdloven § 24-3, jf. ligningsloven § 12-1.

- (3) Etter anke fra A og B avsa Eidsivating lagmannsrett dom 22. mai 2015 med slik slutning:
1. A, født 00.00.1958, frifinnes.
  2. B, født 00.00.1967, frifinnes."
- (4) Påtalemyndigheten anket til Høyesterett. Ved Høyesteretts ankeutvalgs beslutning 29. september 2015 (HR-2015-1967-U) ble anken ikke tillatt fremmet.
- (5) A og B har 29. oktober 2015 fremmet krav om erstatning for utgifter til forsvar og reiseutgifter etter straffeprosessloven § 438, jf. § 441. Kravet omfatter egne reiseutgifter i saken med 54 563 kroner og kostnader til bistand fra revisor Knut Sveen, advokat Vidar Brobakken og revisor Helge Bettmo i forbindelse med anke til og ankeforberedelse i lagmannsretten med henholdsvis 4 250 kroner, 11 625 kroner og 22 431 kroner, alle beløp inklusive merverdiavgift. I tillegg kreves det erstatning for kostnader med å fremsette begjæringen og etterfølgende skriv med 7 463 kroner inklusive merverdiavgift.
- (6) Det bestrides at de siktede forsettlig har pådratt seg mistanken etter straffeprosessloven § 438. Forsettet må omfatte både den adferden som pådrar mistanken og den omstendighet at mistanken pådras, jf. Rt. 1995 side 1370 og Rt. 2008 side 282. Det er ikke noe som tilsier at de siktede i forbindelse med fakturering holdt det for overveiende sannsynlig at eventuelle avvik fra regnskapsreglene ville lede til straffemistanke mot dem, i hvert fall ikke for skattesvik. Lagmannsretten har ikke konstatert forsettlige fakturafeil. I forhold til post III og IV gjør påtalemyndighetens innvendinger seg uansett ikke gjeldende. Erkjennelsen i avhørene bygget på en uriktig forståelse av reglene i tiltalen, og gjelder et faktum som lagmannsretten har kommet til at dels ikke er straffbart og dels foreldet.
- (7) Påtalemyndigheten har fått frist for uttalelse etter straffeprosessloven § 441 siste punktum, og har i skriv 8. og 14. januar 2016 tatt til motmæle mot kravet. Det gjøres i korte trekk gjeldende:
- (8) De siktede har gjennom sine roller i X AS opptrådt på en slik måte at de forsettlig har pådratt seg mistanken, jf. straffeprosessloven § 438 første punktum. De har utstedt både ufullstendige og uriktige fakturaer. Frifinnelsen er begrunnet med at fakturaene ikke var egnet til å gi urettmessige skattefordeler, jf. ligningsloven § 12-1 nr. 1 bokstav b. Når det gjelder tiltalen for regnskapsovertredelsene i post II har lagmannsretten funnet flere brudd på bestemmelsene i både objektivt og subjektivt henseende, men frifunnet på grunn av foreldelse. De siktede erkjente også straffeskyld for politiet i avhør 24. og 25. september 2013. Utgiftene er for øvrig ikke tilstrekkelig dokumentert, og det er heller ikke i tilstrekkelig grad redegjort for nødvendigheten av kravet. Kravet bør derfor avvises.
- (9) Rettens formann ved Høyesteretts ankeutvalgs avgjørelse 29. september 2015, dommer Webster, bemerker at etter straffeprosessloven § 441 annet punktum kan krav om saksomkostninger bringes inn til avgjørelse ved kjennelse av "den rett som har hatt saken" dersom kravet ikke er avgjort etter første punktum. I Rt. 2012 side 1726, HR-2011-545-F avsnitt 19 og HR-2009-716-U er det lagt til grunn at når en anke ikke er tillatt fremmet etter straffeprosessloven § 323, er det ankeutvalget som har hatt saken etter § 441. I praksis avgjøres krav om erstatning etter § 441 av rettens formann ved den enkelte avgjørelse, jf. for eksempel Rt. 2014 side 1123 avsnitt 8 og Rt. 2012 side 1726 avsnitt 13.
- (10) Fristen på én måned for å fremsette kravet etter § 441 tredje punktum er overholdt.

- (19) Videre er det krevet dekket utgifter til revisor Knut Sveen, advokat Vidar Brobakken og revisor Helge Bettmo.
- (20) Når det gjelder bistanden fra advokat Brobakken og revisor Sveen mener utvalgets formann at det ikke er noe som tilsier at bistanden fra disse var nødvendig utover bistanden fra de offentlige oppnevnte forsvarerne. Kravet om erstatning for utgifter til revisor Sveen og advokat Brobakken tas derfor ikke til følge. Kravet om erstatning for utgifter til revisor Bettmo tas derimot til følge, men utgiftene overstiger etter rettens syn hva som var nødvendig til ivaretagelse av forsvaret. Erstatningen settes skjønnsmessig til 10 000 kroner inklusive merverdiavgift.
- (21) Ekteparet AB har krevd erstatning for utgifter på 7 463 kroner inklusive merverdiavgift forbundet med å fremsette begjæringen. Kravet tas til følge.
- (22) Det totale beløpet som det tilkjennes erstatning for etter straffeprosessloven § 438 er etter dette 42 463 kroner.

S L U T N I N G :

Det offentlige betaler til A og B erstatning med 42 463 – førtitotusenfirehundreogsekstire – kroner.

Bergljot Webster
(sign.)

Riktig utskrift: